

досягнення неможливе без врахування індивідуальних особливостей людини та її приналежності до певного етносу. Основними ж інститутами виховання вважав родину, спільноту, державу та Церкву. Об'єднавши свої зусилля, вони здатні прищепити підростаючій особистості цілу низку цінностей (мудрість, правда, любов, самовідданість, послух перед законом і повага прав інших людей, дотримання даного слова, вірність обов'язку тощо), керуючись якими вона буде здатною виконувати покладені на неї обов'язки.

Список використаних джерел і літератури:

1. Кузьміна С. Л. Філософсько-педагогічна концепція П. Д. Юркевича : автореф. дис. на здобуття ступеня канд. філос. наук : спец. 09.00.05 / С. Л. Кузьміна. – К., 2000. – 21 с.
2. Ткачук М. Памфіл Юркевич і його рукописна спадщина / М. Ткачук // Юркевич П. З рукописної спадщини / [упоряд., пер. укр. й комент. М. Ткачук]. – К. : Видавничий дім „KM Academia”, Університетське видавництво „Пульсари”, 1999. – С. 7–14.
3. Юркевич П. Історія філософії права (давньої) / П. Юркевич // Юркевич П. З рукописної спадщини / [упоряд., пер. укр. й комент. М. Ткачук]. – К. : Видавничий дім „KM Academia”, Університетське видавництво „Пульсари”, 1999. – С. 31–279.
4. Юркевич П. Д. Курс общей педагогики с приложениями / П. Д. Юркевич. – М., 1869. – 404 с.
5. Юркевич П. Д. Мир з ближніми як умова християнського співжиття / П. Д. Юркевич // Юркевич П. Д. Вибране. Бібліотека часопису „Філософська і соціологічна думка”, серія „Українські мислителі” / [пер. з рос. В. П. Недашківського; упоряд., передм. й прим. А. Г. Тихолаза]. – К. : Абрис, 1993. – С. 222–229.
6. Юркевич П. Д. Серце та його значення у духовному житті людини, згідно з ученням слова Божого / П. Д. Юркевич // Юркевич П. Д. Вибране. Бібліотека часопису „Філософська і соціологічна думка”, серія „Українські мислителі” / [пер. з рос. В. П. Недашківського; упоряд., передм. й прим. А. Г. Тихолаза]. – К. : Абрис, 1993. – С. 73–114.
7. Юркевич П. Д. Чтения о воспитании / П. Д. Юркевич. – М. : Изд-во Н. Чепелевского, 1865. – 272 с.

Аннотація

Е.В.Невмерзичкая

Христианский воспитательный идеал в наследии Памфила Юркевича

В статье проанализированы педагогические взгляды известного мыслителя Памфила Юркевича. Выделены ценности воспитания, пропагандируемые в его трудах. Доказано, что воспитательный идеал, обоснованный ученым, базируется на принципах христианской морали, гуманизма, природосообразности и народности.

Ключевые слова: П.Юркевич, воспитание, цель воспитания, идеал воспитания, ценности воспитания.

Summary

O.V.Nevmerzhyts'ka

Christian Ideal of Education in Pamphil Yurkevych's Heritage

Pedagogical views of the famous thinker Pamphil Yurkevych are analyzed in the article. Values of education advocated in his writings are pointed out. It is proved that Pamphil Yurkevych's educational ideal is based on Christian morality and humanism.

Key words: education, Pamphil Yurkevych, ideal of education, purpose of education, values of education.
Дата надходження статті: „27” вересня 2012 р.

УДК 37.034

В.В.ОЛІЙНИК,

кандидат педагогічних наук

(м.Хмельницький)

Виховання сучасної молоді у вищій школі: проблеми і перспективи

У статті висвітлено проблеми виховання студентської молоді, а також шляхи їх вирішення.

Ключові слова: виховання, виховний процес, студентська молодь, моральні цінності.

Постановка проблеми у загальному вигляді... На сучасному етапі розвитку української держави важливими є питання формування всебічно розвиненої, духовно і морально зрілої особистості, готової до сучасного життя. Про це зазначено в державних нормативних документах, що визначають зміст освіти. У Державній національній програмі „Освіта” („Україна ХХІ століття”) (1993) зауважено, що головною метою Програми є визначення стратегії розвитку освіти в Україні на перспективу ХХІ ст., створення життєздатної системи безперервного виховання для досягнення високих освітніх рівнів, збагачення можливостей постійного духовного самовдосконалення

особистості, формування інтелектуального та культурного потенціалу як найвищої цінності нації [2, с.5-6]. У Національній доктрині розвитку освіти (2003) наголошується забезпечувати всебічний розвиток, гармонійність і цілісність особистості, розвиток її здібностей та обдарувань, збагачення на цій основі інтелектуального потенціалу народу, його духовності й культури; виховання громадянина, здатного до самостійного мислення, суспільного вибору і діяльності спрямованої на процвітання України [6, с.349].

Аналіз досліджень і публікацій... Сучасні українські вчені у своїх педагогічних працях порушують окремі питання виховання студентської молоді: виховання як соціальний процес (О.Сухомлинська); мета виховання (І.Зайченко, М.Фіцула та ін.); філософія виховання особистості в контексті розбудови української держави (І.Бех, І.Зязюн, Г.Сагач та ін.); напрями виховання (Ю.Овод, Р.Шулігіна та ін.) [8; 4; 1; 5; 10; 7; 11].

Формулювання цілей статті... Метою статті є визначити проблеми виховання сучасної молоді у вищій школі та шляхи їх вирішення.

Виклад основного матеріалу... Розкриємо тлумачення понять „виховання”, „мета виховання”, „процес виховання”, якими оперуватимемо в статті. Так, академік О.Сухомлинська в статті „Виховання як соціальний процес: особливості сучасних трансформаційних змін” (2005) зазначає, що поняття „виховання” – складна, нелінійна й багато в чому невизначена імовірнісна система, що відповідно вимагає багатоаспектного й багатовимірного підходу до її аналізу і проектування [8, с.145]. Учений І.Зайченко в статті „Деякі про мету виховання в її історичному розвитку” (2005) наголошує, що мета виховання підростаючого покоління є прерогативою держави, визначається потребами суспільства, залежить від способу виробництва, темпів соціального і науково-технічного прогресу, досягнутого рівня розвитку педагогічної теорії і практики, можливостей суспільства та ін. [4, с.56]. У підручнику „Педагогіка” (2006) поняття „процес виховання” тлумачиться як система виховних заходів, спрямованих на формування всебічно і гармонійно розвиненої особистості. В „Енциклопедії освіти” (2008) це поняття розглядається як виховна взаємодія, в ході якої педагог як носій суспільного досвіду систематично діє з метою вдосконалення особистості, будує свою діяльність на основі зворотної інформації про її результативність [10, с.553; 3, с.87].

Виховання – процес складний, неперервний і довготривалий. Воно завжди було найважливішим із суспільних завдань. У процесі виховання формується внутрішній світ дитини. Це актуалізує необхідність методик, які давали б змогу виявляти погляди, переконання і почуття кожного вихованця, щоб збагачувати внутрішній світ особистості й вносити в нього певні корективи [10, с.238].

Визначна роль у формуванні культурних цінностей, наукового та інтелектуального потенціалу суспільства належить вищим навчальним закладам, основу яких становить професійна діяльність педагогів. Молода людина, яка здобуває професійну освіту у вищій школі, повинна творчо проявляти себе у навчальній діяльності і бути включена у систему виховного впливу в освітньому просторі. Навчально-виховний процес покликаний формувати в студентів високу культуру, гуманістичний і демократичний світогляд, високі моральні якості, виховувати їх громадянами-патріотами, творчими й цілеспрямованими спеціалістами. Проблема виховання студентської молоді є вічною. Молодь – майбутнє нашої держави. Тому в першу чергу на батьків і педагогів покладається важлива місія – виховати громадянина української держави.

Видатний український педагог В.Сухомлинський у праці „Проблеми виховання всебічно розвиненої особистості” зазначав, що процес виховання всебічно розвиненої особистості визначається багатством ідейних, моральних, інтелектуальних, естетичних відносин у колективі, які в своїй єдності становлять духовне життя колективу. Знання, життєва практика, багатогранні відношення особистості до природного й суспільного оточення, становлення колективу як середовища, в якому діє особистість, – усе це повинно постійно перебувати в найтіснішому взаємозв'язку і взаємозалежності [9, с.205].

Питання морально-етичного виховання особистості є актуальним у сучасному українському суспільстві. На думку вченого М.Фіцули, у моральному вихованні слід спиратися на гуманістичну ідею, за якою людині від природи притаманне прагнення до добра, правди і краси [10, с.273].

Можна сказати, що нині стан моральної культури молоді викликає занепокоєння. Мораль є регулятором взаємовідносин особистостей. Моральне виховання – безперервний процес, спрямований на оволодіння дітьми правилами і нормами поведінки. Вважаємо, метою морального виховання є навчити кожного людяності. Студентська молодь виокремлює такі життєві цінності: потреба здоров'я, свобода, високооплачувана робота, сім'я, самоповага і справедливість. Щоб діти обрали правильний життєвий шлях, їм потрібна наука як батьків, так і педагогів. Адже більшу частину молоді цікавить курс американського долара, вони мріють працювати за кордоном, що, на їхню думку, забезпечує матеріальне благополуччя. Причиною цього, вважаємо, є незатребуваність

високої культури, панування матеріальних цінностей. Щоб подолати морально-етичну кризу необхідно закликати молодь до гуманізму, розуміння і відчуття прекрасного, понять добра і зла, справедливості й несправедливості, засудження жорстокості та агресивності.

Відсутність чітко окреслених духовних пріоритетів привело до духовної кризи в нашій державі. Виділимо іншу проблему – духовно-моральне виховання молоді. Духовно-моральне виховання передбачає формування в молоді високої духовності та моральної чистоти. На нашу думку, духовність виховується духовністю, мораль – моральністю, честь – честю. Під морально-духовною активністю ми розуміємо здатність особистості свідомо та добровільно творити добро. Виховання духовно-моральних цінностей – процес не простий, повільний і вимагає комплексного підходу. Слід підкреслити, що загальнолюдські принципи (вірність, повага, доброта, справедливість, порядність, любов до ближнього) є складовою духовної і моральної культури. На жаль, сьогодні моральна і духовна культура в суспільстві загалом і серед особистостей зокрема занепадає, можна сказати зводиться нанівець. Деградація усталених духовних цінностей призвела до конфліктів, стресових ситуацій, неадекватної соціальної поведінки дітей. У результаті молодь частіше стала вживати спиртні напої, наркотики. У вищій школі потрібно проводити бесіди зі студентами, заняття-диспути на дану тематику, читання і обговорення художньої літератури. Основним завданням викладачів є формування в молоді позитивних моральних якостей, як совість, чесність, справедливість, порядність; прищеплення моральних ідеалів для активної участі в суспільному житті.

Сучасні інформаційні технології стали складовою частиною побутової культури суспільства. Поширення комп'ютерних програм, Інтернет – усе це породило нову проблему: психофізіологічний та соціально-психологічний вплив нових інформаційних технологій на сучасну молодь і її здоров'я. Більшість сучасної студентської молоді позитивно ставиться до комп'ютерних технологій. Одним із актуальних аспектів даної проблеми є Інтернет-залежність. Сучасні українські вчені педагоги, психологи у своїх дослідженнях Інтернет-залежність відносять до одного з різновидів залежної поведінки поряд із алкогольною і наркотичною залежністю, залежністю від азартної гри тощо. Саме Інтернет-залежність виражає себе в сфері спілкування. Несвобода в спілкуванні є основною проблемою для цієї форми залежності. Відсутність комунікації змушує студентську молодь замість безпосереднього спілкування надавати перевагу сучасним технічним засобам, що негативно впливає на навчання і виховання дітей. Вони позбавляють дітей думати, творити і головне живої мови та культури спілкування. Студентська мова стає невиразною, непослідовною, з активним вживанням сленгів. А все це впливає на творчий розвиток і звичайно на виховання молоді, а відповідно і веде до деградації суспільства.

Нині актуальною також є проблема посилення негативного впливу на формування і розвиток студентів засобів масової інформації – телебачення. Саме телевізор став для молоді основним джерелом інформації. Більшість телевізійних молодіжних програм і кінофільмів символізують зло, насилля в молодіжному середовищі, що сприяє вихованню в дітей аморальних вчинків і розвитку негативних загальнолюдських якостей, а також нівелюються такі цінності, як вірність, любов, добро, повага. Отже, телебачення, Інтернет та інші засоби масової інформації несуть велику загрозу руйнування морально-духовних цінностей суспільства.

Висновки... Таким чином, виховання студентської молоді є складним, тривалим, різностороннім процесом. У сьогоднішній соціально-економічній і політичній ситуації, щоб розв'язати питання морально-етичного, духовно-морального виховання особистості, вважаємо, потрібно всім (і молоді, і старшому поколінню) звертати велику увагу на загальнолюдські моральні цінності: совість, добро, справедливість, милосердя, людську гідність. У вищих навчальних закладах студенти мають бути охоплені різними видами діяльності як під час навчального процесу, так і в позаурочний час. Необхідно створити всі умови для реалізації їх творчих здібностей і обдарувань. В основі виховного процесу має бути сформована система виховних відносин, що забезпечувала б взаємодію педагогів і студентів направлену на розквіт духовної сутності людини, яка має стати висококваліфікованим спеціалістом, займати чіткі національні, загальнолюдські позиції, бути активною в громадському житті, відповідальною за моральне становлення себе як особистості. Можна проводити багатогранну виховну роботу: бесіди на морально-етичні, естетичні, духовно-моральні теми; позанавчальні заходи (зустрічі з відомими особистостями рідного краю: істориками, педагогами, мовознавцями, культурологами, мистецтвознавцями, ветеранами Великої Вітчизняної війни, воїнами-афганцями; тематичні вечори); колективний перегляд і обговорення кінофільмів на морально-етичні теми. І лише тоді зникнуть з повсякденного вжитку такі поняття, як аморальність, кар'єризм, прагнення до збагачення.

В даній статті ми звернули увагу на окремі проблеми виховання студентської молоді, тому подальшого висвітлення потребують питання гуманного, естетичного виховання особистості, виховання свідомої дисципліни, почуття обов'язку і відповідальності.

Список використаних джерел і літератури:

1. Бех І. Д. Особистісно зорієнтоване виховання: шляхи реалізації / І. Д. Бех. – К. : ІЗМН, 1996. – 232 с.
2. Державна національна програма „Освіта” („Україна XXI століття”). – К. : Райдуга, 1993. – 61 с.
3. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; голов. ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
4. Зайченко І. В. Дещо про мету виховання в її історичному розвитку / І. В. Зайченко // Проблеми змісту педагогічної підготовки вчителя у контексті аксіологічності освіти (історичний, теоретико-практичний аспекти) : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 170-річ. ювілею НПУ ім. М. П. Драгоманова / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2005. – С. 56–61.
5. Зязюн І. А. Краса педагогічної дії : навч. посіб. для вчителів, аспірантів, студентів середніх та вищих навч. закл. / І. А. Зязюн, Г. М. Сагач. – К. : Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, 1997. – 302 с.
6. Національна доктрина розвитку освіти України / Журавський В. І. // Вища освіта як фактор державотворення і культури в Україні. – К. : Ін Юре, 2003. – С. 345–366.
7. Овод Ю. В. Гуманне виховання як запорука успішного становлення та розвитку соціальної роботи / Ю. Овод // Психологія і педагогіка в контексті гуманізації освіти : зб. наук. пр. : [за матеріалами всеукр. наук.-практ. конф., (Хмельницький, 23-28 січ. 2007 р.)] / за заг. ред. О. М. Коханка. – Хмельницький : Поділ. культ.-просвітит. Центр ім. М. К. Реріха : Хмельниц, нац. ун-т : Гуманіт. ін-т Хмельниц, нац. ун-ту, 2007. – С. 44–45.
8. Сухомлинська О. В. Виховання як соціальний процес: особливості сучасних трансформаційних змін / О. В. Сухомлинська // Педагогічні та рекреаційні технології в сучасній індустрії дозвілля : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. // Вісн. Київ. нац. ун-ту культури і мистецтв. Сер. „Педагогіка”. – 2005. – Вип. 12, ч. 2. – С. 145–150.
9. Сухомлинський В. О. Проблеми виховання всебічно розвинутої особистості / В. О. Сухомлинський // Вибр. твори : в 5 т. – К. : Рад. шк., 1976. – Т. 1. – С. 5–205.
10. Фіцула М. М. Педагогіка : навч. посіб. / М. М. Фіцула. – [вид. 2-ге]. – К. : Академвидав, 2006. – 560 с.
11. Шулігіна Р. А. Морально-естетичне виховання особистості у вимірі його вартостей / Р. А. Шулігіна // Психологія і педагогіка в контексті гуманізації освіти : зб. наук. пр. : [за матеріалами всеукр. наук.-практ. конф., (Хмельницький, 23-28 січ. 2007 р.)] / за заг. ред. О. М. Коханка. – Хмельницький : Поділ. культ.-просвітит. Центр ім. М. К. Реріха : Хмельниц, нац. ун-т : Гуманіт. ін-т Хмельниц, нац. ун-ту, 2007. – С. 79.

Анотація

В.В.Олійник

Воспитание современной молодёжи в высшей школе: проблемы и перспективы

В статье рассматриваются проблемы воспитания студенческой молодёжи, а также пути их решения.

Ключевые слова: *воспитание, воспитательный процесс, студенческая молодёжь, нравственные ценности.*

Summary

V.V.Oliiynyk

Educating Today's Youth in High School: Problems and Prospects

The article deals with the problem of educating students, as well as the ways of their solving.

Key words: *education, educational process, students, moral values.*

Дата надходження статті: „26” вересня 2012 р.

УДК 316+378

І.В.ОЛІЙНИК,

викладач;

О.А.ЧЕРНЯВСЬКА,

студентка

(м.Хмельницький)

Про роль соціології у гендерному вихованні студенток

У статті йдеться про роль соціології у гендерному вихованні студенток, метою якого є формування у них здатності самостійного конструювання власного життя на основі ідеї гендерної рівності

Ключові слова: *гендерне виховання, гендерна рівність, гендерний стереотип, соціологічний моніторинг.*

Постановка проблеми у загальному вигляді... Проблема гендерного виховання студенток є актуальною не стільки сама по собі, скільки в контексті гармонійного професійного та сімейного життя в українському суспільстві. Ми живемо в такому культурному просторі, де проголошується,